

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Emila Bdžocha a členov JUDr. Martina Piovartsyho a JUDr. Petra Szaba na verejnom zasadnutí v Bratislave dňa 17. júna 2008 v trestnej veci obžalovaného **PhDr. J. T.**, pre trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. (zákon č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov účinných do 31. decembra 2005), o odvolaní obžalovaného PhDr. J. T. proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 9. októbra 2006, sp. zn. 2 T 4/05, takto

rozhodol:

Podľa § 258 ods. 1 písm. e/, ods. 2 Tr. por. (zákon č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov) napadnutý rozsudok **sa zrušuje** vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu.

Na podklade § 259 ods. 3 Tr. por. obžalovanému PhDr. J. T.

sa ukladá

podľa § 248 ods. 5 Tr. zák. s použitím § 40 ods. 1 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere **4 (štyri) roky**.

Podľa § 39a ods. 3 Tr. zák. na výkon trestu odňatia slobody sa zaraďuje do I. (prvej) nápravno-výchovnej skupiny.

O d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 9. októbra 2006, sp. zn. 2 T 4/05, bol obžalovaný PhDr. J. T. uznaný za vinného zo spáchania trestného činu sprenevery podľa § 248 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

ako predseda predstavenstva spoločnosti P. P., a. s., uzatvoril dňa 5. apríla 2000 v Bratislave s poškodeným P. R. písomnú komisionársku zmluvu o obstaraní kúpy a predaja cenných papierov, na základe ktorej 7. apríla 2000 prevzal bankovým prevodom finančnú čiastku 5 000 000 Sk, ktorú nepoužil na dohodnutý účel, ale ju minul pre vlastnú potrebu, čím spôsobil poškodenému P. R. škodu 5 000 000 Sk.

Za to mu bol podľa § 248 ods. 5 Tr. zák. uložený trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov, na výkon ktorého bol podľa § 39a ods. 3 Tr. zák. zaradený do I. (prvej) nápravno-výchovnej skupiny.

Súčasne mu bola podľa § 228 ods. 1 Tr. por. uložená povinnosť uhradiť poškodenému P. R. škodu vo výške 5 000 000 Sk.

Proti rozsudku krajského súdu podal odvolanie obžalovaný PhDr. J. T., ihneď po jeho vyhlásení, priamo do zápisnice o hlavnom pojednávaní z 9. októbra 2006 (č. I. 254 spisu), ktoré následne odôvodnil prostredníctvom svojich obhajcov, a to písomným podaním JUDr. D. M. z 21. novembra 2006 a písomným podaním JUDr. P. V. zo 14. apríla 2008. Odvolateľ ním napadol rozsudok krajského súdu vo výroku o vine, ako aj v ďalších výrokoch naň obsahovo nadväzujúcich.

V písomnom podaní z 21. novembra 2006 uviedol, že sa nestotožňuje so záverom súdu prvého stupňa, podľa ktorého peniaze poskytnuté poškodeným P. R. nepoužil na dohodnutý účel, ale ich použil pre vlastnú potrebu. Naopak, zverené peniaze použil na nákup dlhopisov. Vykonaným dokazovaním podľa neho bolo preukázané, že sa zaoberal obchodovaním s cennými papiermi. Jeho

neschopnosť splatiť poškodenému dlh vyplývajúci z predmetnej komisionárskej zmluvy má podľa neho výlučne obchodnoprávny, avšak nie trestnoprávny aspekt. Dôvodom tejto jeho neschopnosti boli zmeny na trhu s cennými papiermi, v dôsledku ktorej musel zmeniť obchodnú stratégiu, súčasťou ktorej bol (okrem iného) aj zmluvný vzťah so spoločnosťou S., s. r. o., ktorá však svoj záväzok kúpiť dohodnuté množstvo dlhopisov (300 000 ks) nespĺnila. Reagujúc na odôvodnenie napadnutého rozsudku ďalej vyjadril názor, že jeho priznávajúcu výpoveď z prípravného konania nemožno v trestnom konaní ako dôkaz použiť, nakoľko ju urobil v ťažkom psychickom rozporení, v ktorom podpísal všetko čo mu bolo predložené, o čom svedčí aj to, že sa dňa 28. novembra 2002 (10 dní po uvedenej výpovedi) pokúsil o samovraždu.

V písomnom podaní zo 14. apríla 2008 naviac odvolateľ poukázal na uznesenie Fondu národného majetku Slovenskej republiky, ktorým bol schválený návrh zmluvy o prevode cenných papierov so spoločnosťou P. Uvedené uznesenie podľa neho dávalo záruku, že bude podpísaná zmluva o kúpe dlhopisov a z tohto titulu bola investovaná peňažná suma 5 000 000 Sk (spoločnosť P. K. mala kupovať dlhopisy od občanov a tieto predávať Fondu národného majetku za pevne dohodnutú cenu). Fond národného majetku však uzavretie zmluvy odďaľoval, avšak aj keď napokon v septembri 2000 uzavretá bola, došlo k zmene pôvodne dohodnutých podmienok spočívajúcej v tom, že Fond národného majetku mal dlhopisy kúpiť jednorazovo (a nie denne) s tým, že za dlhopisy zaplatí v lehote jedného kalendárneho roku, čo v praxi znamenalo mať v hotovosti 1,2 miliardy slovenských korún. Nakoľko o tomto probléme bol ústne informovaný aj poškodený P. R., otázkou je prečo v tom čase od zmluvy neodstúpil a nepožadoval plnenie, ale naopak v januári 2001 podpísal dodatok k zmluve, kde sa suma 5 000 000 Sk deklarovala ako pôžička. Poukázal tiež na to, že v období máj až október roku 2000 vyplatila spoločnosť P. K. rôznym subjektom 4 075 000 Sk ako zálohy na výkup dlhopisov. V ďalšom spochybnil záver súdu prvého stupňa ohľadne toho, či poškodeným žalovaným konaním je práve P. R., a teda či by v procesnom postavení poškodeného mal v predmetnom trestnom konaní vôbec vystupovať. Svoju pochybnosť odvolateľ vyvodil z toho, že v konaní nebolo zistené, či majiteľom účtu, z ktorého bola poukázaná suma 5 000 000 Sk bol práve P. R., nakoľko táto skutočnosť z bankového výpisu nevyplýva. Nezistenie

majiteľa predmetného účtu pritom odvolateľ považuje za podstatnú chybu konania. Napokon vyjadril názor, že vykonaným dokazovaním nebolo preukázané naplnenie subjektívnej stránky (konkrétne úmyselného zavinenia) ako jedného z obligatórnych znakov trestného činu. V závere uviedol, že nakoľko súd prvého stupňa v dostatočnej miere náležite nezistil skutkový stav veci a doplnenie konania môže viesť k iným skutkovým záverom, navrhuje odvolaciemu súdu, aby vrátil vec súdu prvého stupňa na nové prejednanie a rozhodnutie, alternatívne, aby po doplnení dokazovania obžalovaného spod obžaloby oslobodil.

Na verejnom zasadnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konanom dňa 17. júna 2008 obhajca obžalovaného v rámci konečného návrhu v súlade s písomným vyhotovením podaného odvolania navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na nové prejednanie a rozhodnutie. Zástupca generálneho prokurátora Slovenskej republiky navrhol odvolanie obžalovaného ako nedôvodné zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací postupujúc v intenciách § 564 ods. 4 teraz účinného Trestného poriadku (zákon č. 301/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov) nezistil dôvod na rozhodnutie podľa § 253 ods. 1 alebo ods. 3 Tr. por.; preto v zmysle § 254 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov rozsudku i správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo, prihliadajúc aj na (prípadné) chyby odvolaním nevytýkané, pričom zistil, že odvolanie obžalovaného je sčasti dôvodné, a to vo vzťahu k výroku o treste a spôsobe jeho výkonu.

Odvolací súd vo vzťahu k výroku napadnutého rozsudku o vine, ako aj výroku o náhrade škody, dospel k záveru, že krajský súd vykonal dokazovanie v rozsahu požadovanom ustanovením § 2 ods. 5 Tr. por. a vykonané dôkazy hodnotil v súlade s ustanovením § 2 ods. 6 Tr. por. Odvolací súd pritom nezistil dôvod na doplnenie dokazovania ani skutočnosť, že by vykonané dôkazy boli krajským súdom vykonané neobjektívne.

V odôvodnení písomného vyhotovenia napadnutého rozsudku krajský súd vložil, ktoré skutočnosti považoval za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové

zistenia oprel a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, hodnotiac aj obhajobu obžalovaného, uviedol prečo považoval dokazovanie za vyčerpávajúce a akými právnymi úvahami sa spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona.

Keďže písomné odôvodnenie napadnutého rozsudku zodpovedá ustanoveniu § 125 Tr. por. a odvolacie námietky obžalovaného, resp. iné zistené okolnosti nemajú zásadný vplyv na meritum veci, odvolací súd v podrobnostiach poukazuje na tam uvedené dôvody, ktoré si osvojuje.

Reagujúc na odvolacie námietky obžalovaného je však potrebné uviesť nasledovné:

Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že obžalovaný ako predseda predstavenstva akciovej spoločnosti uzavrel s poškodeným komisionársku zmluvu, na základe ktorej od neho prevzal peňažnú sumu 5 000 000 Sk (táto skutočnosť bola preukázaná výpoveďou obžalovaného, ktorý ju nepopiera, výpoveďou poškodeného, komisionárskou zmluvou, ako aj výpisom z bankového účtu a notárskou zápisnicou o uznaní dlhu). Úvahy odvolateľa o tom, že žalovaným trestným činom mohol byť poškodený iný subjekt ako P. R. sú preto neopodstatnené, nakoľko bolo preukázané, že obžalovanému peňažnú sumu 5 000 000 Sk zveril práve menovaný poškodený. Zisťovanie pôvodu týchto peňazí pritom nie je predmetom tohto trestného konania (ako sa nesprávne domnieva odvolateľ). Súd prvého stupňa preto správne skutkovo ustálil, že poškodenému P. R. vznikla konaním obžalovaného škoda vo výške 5 000 000 Sk a obžalovanému v tzv. adhéznom konaní uložil povinnosť túto škodu poškodenému uhradiť.

Taktiež bolo v konaní preukázané, že v zmluvne stanovenej lehote (a ani neskôr v priebehu trestného konania) nebola istina 5 000 000 Sk poškodenému uhradená, pričom súčasne poškodenému neboli odovzdané (ako náhradné plnenie) ani cenné papiere kúpené za uvedenú peňažnú sumu.

Z povahy záväzkovo právneho vzťahu medzi poškodeným a akciovou spoločnosťou, ktorej bol obžalovaný štatutárnym zástupcom, vyplýva,

že poškodeným zverené prostriedky 5 000 000 Sk táto obchodná spoločnosť, a teda ani osoba konajúca v jej mene – obžalovaný, nebola oprávnená použiť na iný ako zmluvne stanovený účel. Týmto účelom bolo pravidelne (po zmluvne stanovenej dobe) za zverenú istinu kupovať cenné papiere a tieto následne predávať tak, aby poškodený dosahoval zmluvne dohodnutý zisk. Z uvedeného vyplýva, že v každom období existencie tohto obchodného záväzkovo právneho vzťahu bol obžalovaný z titulu svojho postavenia v spoločnosti povinný mať k dispozícii buď istinu 5 000 000 Sk alebo cenné papiere za túto istinu kúpené. V čase skončenia uvedeného záväzkovo právneho vzťahu bol v zmysle zmluvy poškodenému povinný vrátiť istinu 5 000 000 Sk. Objektívne – vychádzajúc z povahy uvedeného právneho vzťahu – síce nemožno vylúčiť, že obžalovaný sa dostane do situácie, keď zverené finančné prostriedky nebude mať k dispozícii z dôvodu, že za ne kúpené cenné papiere z akýchkoľvek objektívnych príčin nebude schopný predať (napr. zmena situácie na trhu s cennými papiermi, ktorou odvolateľ argumentuje), avšak v takomto prípade mal obžalovaný poškodenému odovzdať cenné papiere, ktoré za nemu zverenú peňažnú sumu 5 000 000 Sk kúpil. Z hľadiska formy plnenia by síce išlo o plnenie iného druhu, než na ktoré sa obžalovaný zmluvne zaviazal (cenné papiere namiesto peňazí), avšak uvedené konanie by zostalo len vo sfére obchodno-právneho vzťahu (ktorého posúdenia sa odvolateľ domáha) a nenapíňalo by objektívnu stránku trestného činu sprenevery, nakoľko by nedošlo k prisvojeniu si cudzej veci, ktorá bola obžalovanému zverená. Obžalovaný však poškodenému neuhradil ani zverenú peňažnú sumu, ani cenné papiere za ňu kúpené, čím svojím konaním naplnil uvedený znak trestného činu sprenevery. Pritom nezáleží na tom, či si obžalovaný prisvojil sumu 5 000 000 Sk alebo cenné papiere za ňu kúpené. Ak by totiž nedošlo k prisvojeniu si cudzej veci, bol by schopný plniť poškodenému dlh, a to bez ohľadu na obchodnú bilanciu predmetnej obchodnej spoločnosti. Zverené prostriedky (peniaze alebo za ne nakúpené cenné papiere) boli účelovo viazané, a teda nemohli byť použité na iné aktivity spoločnosti (nebol oprávnený nimi kryť straty z iných obchodno-právnych vzťahov spoločnosti) ani na súkromné potreby obžalovaného.

Z uvedeného vyplýva, že obhajobné tvrdenia obžalovaného sú neopodstatnené. Skutočnosť, či obchodná spoločnosť, za ktorú obžalovaný konal obchodovala alebo neobchodovala s cennými papiermi (i keď dokazovaním

bolo preukázané, že takúto činnosť vyvíjala) je pre posúdenie jeho konania ako trestného činu sprenevery irelevantná. Taktiež pre trestnú zodpovednosť obžalovaného nemá žiadny význam úspešnosť, resp. neúspešnosť spoločnosti pri obchodovaní s cennými papiermi. Argumenty odvolateľa, ktorými poukazuje na podľa jeho názoru objektívne okolnosti, pre ktoré nemohol splatiť poškodenému dlh – nedodržanie dohodnutých podmienok zo strany spoločnosti S., s. r. o., a Fondu národného majetku Slovenskej republiky – sú bez ohľadu na pravdivosť týchto tvrdení bezvýznamné, nakoľko, ako už bolo uvedené, obžalovaný mal mať v každom štádiu existencie právneho vzťahu vyplývajúceho z komisionárskej zmluvy s poškodeným k dispozícii buď istinu alebo za ňu kúpené cenné papiere, a to bez akejkoľvek závislosti od iných zmluvných vzťahov (resp. podnikateľských aktivít) obchodnej spoločnosti. Zverenými peňažnými prostriedkami sa poškodený nepodieľal na podnikaní spoločnosti (nebol akcionárom), tieto peňažné prostriedky boli účelovo viazané, preto poškodený neznášal žiadne podnikateľské riziko spoločnosti vo vzťahu k istine 5 000 000 Sk. Jediné riziko, ktoré vo vzťahu k tejto sume znášal je, že mu táto bude vrátená v cenných papieroch ako už bolo uvedené vyššie, avšak nie, že mu nebude vrátená vôbec.

Vo vzťahu k výroku napadnutého rozsudku o treste (krajský súd uložil obžalovanému trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov, na výkon ktorého ho zaradil do prvej nápravno-výchovnej skupiny) odvolací súd zistil, že v posudzovanom konaní je dôvod na aplikáciu § 40 ods. 1 Tr. zák.

Podľa § 40 ods. 1 Tr. zák. ak má súd vzhľadom na okolnosti prípadu alebo vzhľadom na pomery páchatel'a za to, že by použitie trestnej sadzby odňatia slobody ustanovenej týmto zákonom bolo pre páchatel'a neprímerane prísne a že možno účel trestu dosiahnuť i trestom kratšieho trvania, môže znížiť trest odňatia slobody pod dolnú hranicu trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom.

Okolnosťami prípadu, ktoré odôvodňujú u obžalovaného mimoriadne zníženie trestu odňatia slobody pod dolnú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby (5 rokov) je jednak dĺžka času, ktorý uplynul od spáchania žalovaného skutku do právoplatného skončenia trestného stíhania (viac ako 7 rokov), ako aj dĺžka samotného trestného stíhania, ktoré bez zavinenia obžalovaného trvalo viac

ako 5 a pol roka (uznesenie o vznesení obvinenia mu bolo oznámené 14. novembra 2002). Za uvedené obdobie od spáchania žalovaného skutku súčasne nebolo zistené, že by obžalovaný nevedol riadny život.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti a citované zákonné ustanovenia, Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu v časti výroku o treste a spôsobe jeho výkonu podľa 258 ods. 1 písm. e/, ods. 2 Tr. por. zrušil a sám podľa § 259 ods. 3 Tr. por. uložil obžalovanému PhDr. J. T. podľa § 248 ods. 5 Tr. zák. s použitím § 40 ods. 1 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 4 (štyroch) rokov, na výkon ktorého ho podľa § 39a ods. 3 Tr. zák. zaradil do I. (prvej) nápravno výchovnej skupiny. Takto uložený trest v sebe dostatočne zohľadňuje tak závažnosť spáchaného trestného činu, ako aj dĺžku času, ktorá od jeho spáchania do právoplatného uloženia trestu uplynula.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu riadny opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 17. júna 2008

JUDr. Emil B d ž o c h, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: